

LEÀU TRẠI

Biên soạn: Huỳnh Toàn

I - KHÁI NIỆM VÀ YÊU CẦU CHUNG :

1- *Lều trại :*

- Là nhà ở đảm bảo che nắng, che mưa và sinh hoạt → Đây là yếu tố rất quan trọng : tất cả trại sinh vào nghỉ ngơi.
- Là người bạn không thể thiếu vắng của người đi trại → Yếu tố để đánh giá khả năng và trình độ của trại sinh → Giúp trại sinh phấn khởi trong hoạt động.

2- *Yêu cầu :*

a- Một mái lều tốt đảm bảo các yếu tố sau :

- Vững chắc che được nắng mưa, gió lớn.
- Thoáng, cao ráo, đẹp, đủ chỗ nằm và chỗ sắp xếp đồ vật dụng.
- Dễ dựng, dễ sửa, dễ nhỏ, dễ dọn.

b- Khi dựng một mái lều :

- Nhanh chóng, đảm bảo kỹ thuật.
- Gọn, đẹp, vệ sinh và có nề nếp.
- Mái lều không bị chùng, các vị trí cọc thẳng hàng.
- Thoáng, có mỗi dây căng cho một cọc lều.

II - CÁC YẾU TỐ DỰNG LÊN MỘT MÁI LỀU :

1- *Hình thức :*

Một mái lều dựng đúng phải :

- Có mỗi dây căng cho một cọc lều.
- Mái lều không bị chùng (trên mái không có nếp nhăn).
- Các vị trí của cọc phải ngay hàng thẳng lối, không bị lệch lạc, xiêu vẹo.
- Bên trong lều phải thoáng, cao ráo, đẹp, đủ chỗ nằm và chỗ xếp đồ đạc.
- Vững chãi, dễ sửa sang, dễ dựng và dễ dọn.
- Che được nắng, thẳng được mưa lớn, tránh được gió to.

2- *Nội dung :*

a- Phân loại : Có hai loại :

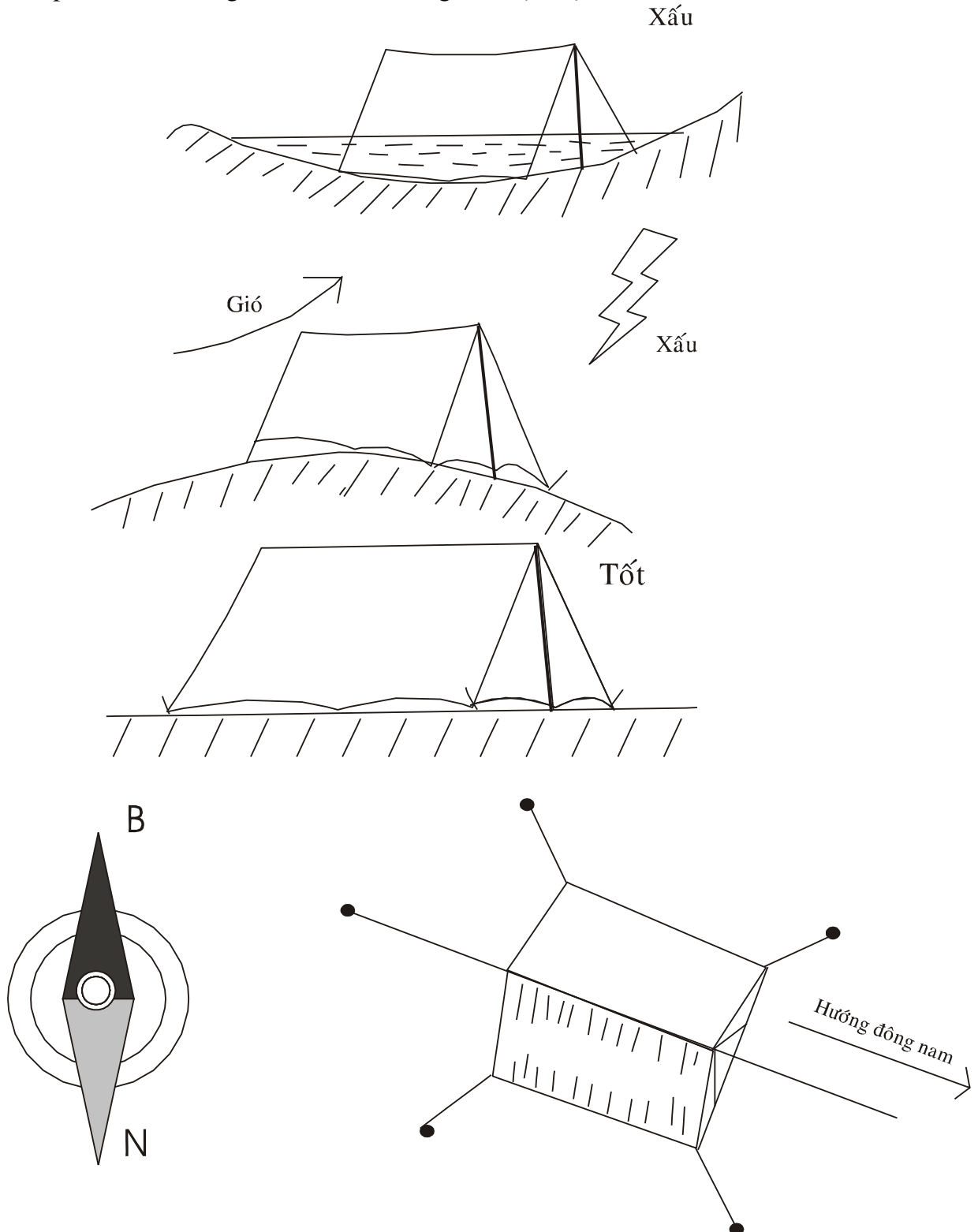
- + Lều cắm ở mặt đất.
- + Lều cắm ở trên cây.

b- Hướng của lều :

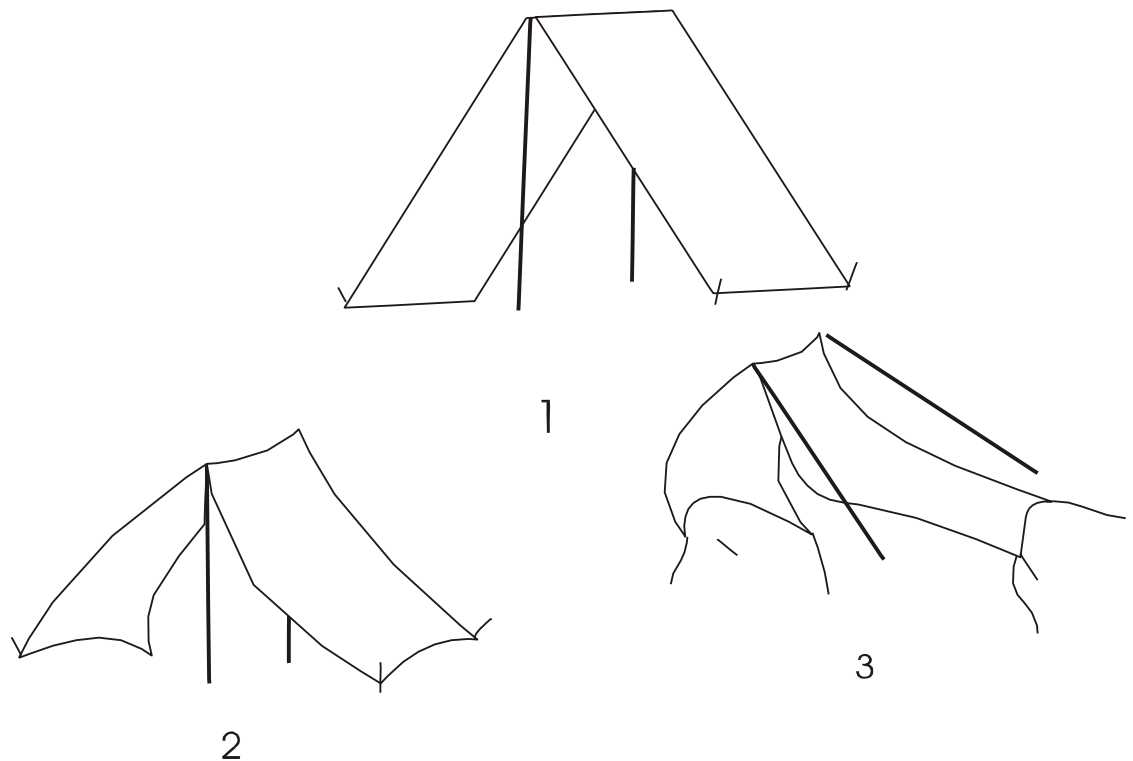
Trước khi dựng lều ở một nơi đất cắm trại, trước hết ta phải chọn hướng. Việc định hướng để cắm lều nên theo những qui tắc sau :

- 1- Không cắm chỗ đất trũng vì nước ngập sẽ tràn vào lều.

- 2- Cũng không cắm ở chỗ cao chênh vênh. Gió mạnh cũng sẽ làm tốc các cọc lều hoặc làm lều mau bị rách.
- 3- Thông thường vị trí cắm lều đất cắm lều phải bằng phẳng, nên hơi nghiêng một chút thì tốt hơn để cho nước mưa không ứ đọng..
- 4 - Cửa lều xoay về hướng Đông Bắc hoặc Đông Nam (nếu là xứ nóng) để có thể đón nắng sớm và tránh nắng gắt buổi chiều chiếu vào trong lều.
- 5 - Nếu là xứ lạnh, cần ánh nắng phả vào lều. Ta xoay hướng cửa lều về phía chính Đông, như thế đón nắng ấm trọn vẹn hơn.

- Nhưng hướng cửa lều còn tùy thuộc vào hướng gió thổi. Không nên để gió thổi mạnh phía ngang hông lều. Nếu không các dây căng mái lều dễ bị nổ tung bật lên. Cửa lều phải xoay theo đúng chiều gió. Hoặc nếu gặp khó khăn, ta có thể cắm sao cho mái thật xuôi.

Không nên

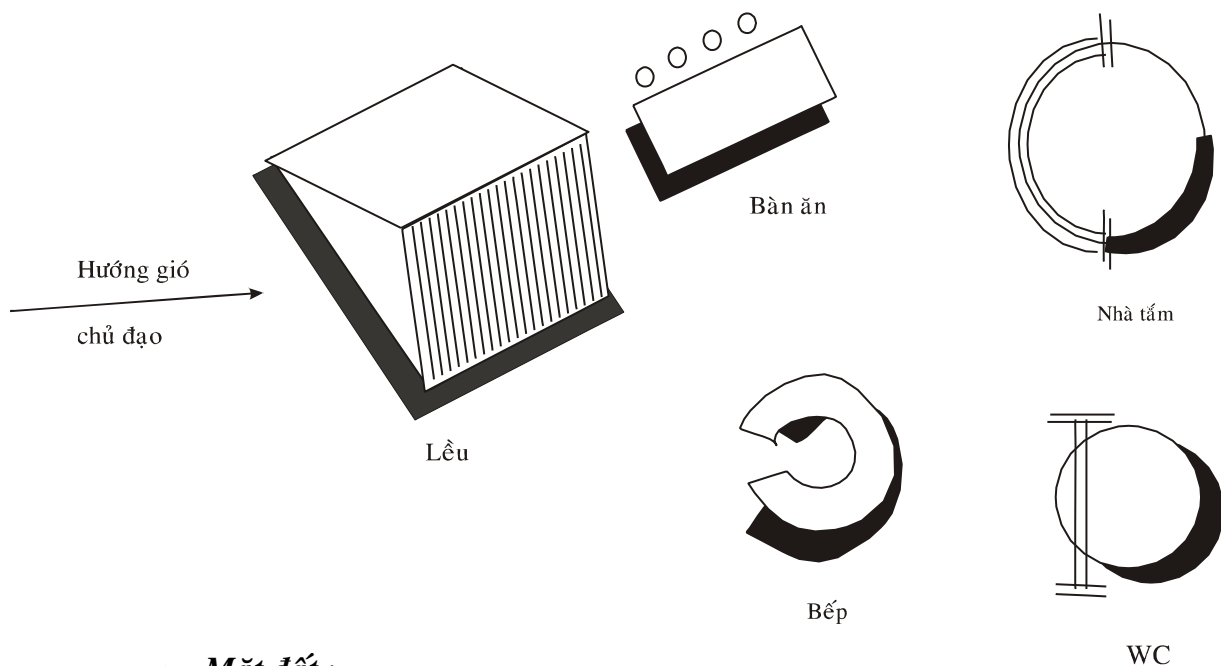
Phía trước lều nhìn ra cảnh đẹp thiên nhiên, nơi diễn ra các sinh hoạt sôi nổi.

Ngoài ra, với những trại lớn, số lượng người đông, ban tổ chức sẽ phân chia đất cho các tiểu trại cắm lều. Buộc lòng các cửa lều của các tiểu trại **PHẢI HƯỚNG VỀ KHU TRUNG TÂM** (gồm có lều chỉ huy, cột cờ và nơi đốt lửa trại).

Về phía ban tổ chức (hoặc trại trưởng), khi quyết định về hướng của lều, cần cân nhắc các yếu tố sau :

- Hướng của nắng nóng.
- Hướng gió chủ đạo
- Hướng tương đối so với trung tâm (cột cờ, lều chỉ huy và lửa trại ...)

So với phần tiện nghi khác của trại, lều phải được đưa lên hàng đầu : đón hướng gió từ phía trước.

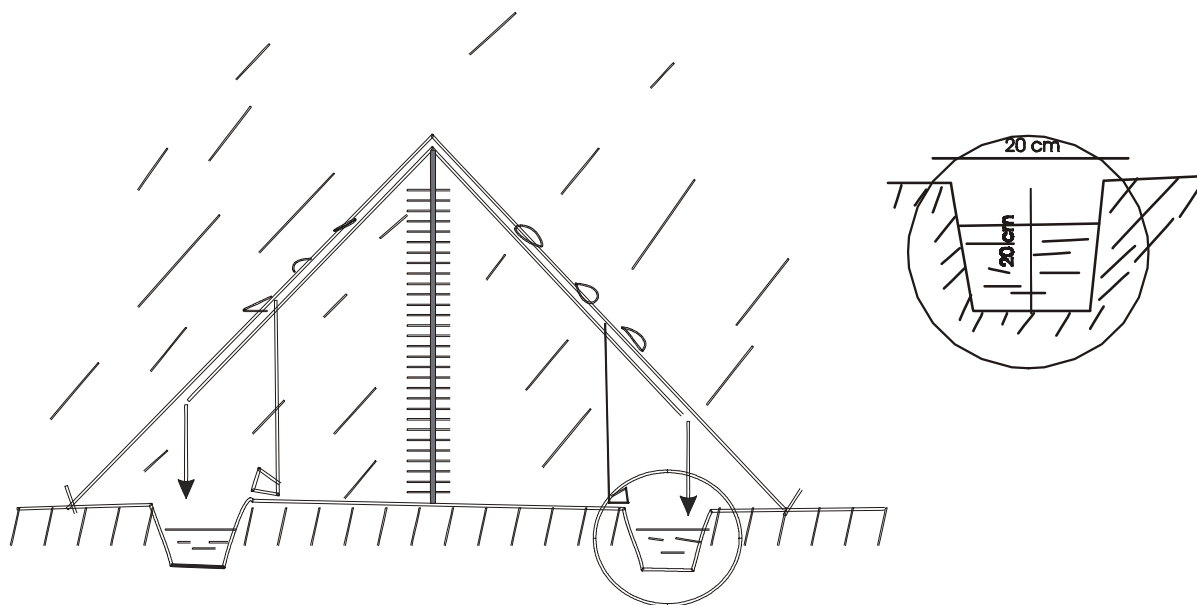
c- Mặt đất :

Khi dựng lều xong, cửa lều bắt đầu được mở ra. Mặt đất phải khô ráo, phẳng, nếu hơi nghiêng thì càng tốt.

- Phải nhặt hết đất, gạch, rễ cây, cỏ, ngay cả những viên sỏi nhỏ nhất để khỏi làm hư bạt trải lều và đêm ngủ không bị đau lưng.

- Sau khi dọn dẹp phần đất trong lều xong, ta mới trải tấm bạt, đoạn lần lượt cho anh em xếp balô vào trong lều.

- Khi lều đã được dựng xong, công việc đầu tiên phải làm đó là : ĐÀO RÃNH(nhất là vào mùa mưa)

Rãnh đào sâu xuống khoảng 20 phân, rộng từ 15 đến 20 phân, thẳng ngay dưới mép giọt mái để nước tuôn từ mái lều rơi thẳng xuống rãnh.

Đất còn dư sau khi đào rãnh nên đắp núp vào phía bờ trong hông của lều để tạo thành một cái đê con, như vậy ngăn bớt được nước tràn vào lều khi có mưa lớn.

Mặt khác có thể chống được rét khi trời trở lạnh, thường khi trời lạnh khí lạnh hay lùa từ dưới thấp lên.

Những mé lều phía trên dốc phải đào sâu hơn, còn những mé lều ở phía dưới dốc đào thấp để nước khỏi bắn vào lều (có khi khỏi cần phải đào).

Hố chứa nước phải được đào ở nơi đất thấp (nơi nước sẽ chảy xuống). Nếu đất trại khá dốc thì chỉ cần đào 3 rãnh là đủ (một rãnh phía trên dốc và hai phía hai bên).

- Nếu đất trại không dốc và khó hút nước, nên đào 4 hố ở bốn góc lều dùng cho việc thoát nước.

NHƯNG NẾU ĐẤT TRẠI GẶP ĐẤT TRƯNG QUÁ THÌ SAO ?

Đi cắm trại, nếu chỉ còn có một khoảng đất trống để cắm lều mà chỗ đất đó lại thấp hơn so với các nơi khác, rất có thể mưa lớn làm nơi đây ngập nước, chiếc lều của chúng ta sẽ giống như chiếc thuyền trôi bồng bềnh trên mặt nước. Bây giờ phải làm sao?

Ta chịu cực một chút xíu. Hãy làm giống như cách của những đồng bào miền Tây, chống đỡ lũ lụt tạm thời. Có nghĩa là khi đào hố nước của rãnh, tất cả lượng đất dư sẽ được tận dụng để vừa làm đê, vừa dùng để đắp vào bên trong nền của lều. Bạn sẽ có một nền lều cao hơn mặt đất xung quanh, nước mưa sẽ chảy xuống rãnh mà không tràn vào lều được.

d- Thời tiết :

- Gió lớn hạ thấp mái lều để cản gió lùa vào lều và làm bật tung mái lều.
- Gió nhẹ nâng cao mái lều để đón gió tạo không khí thoải mái dễ chịu cho trại sinh.
- Mưa dựng mái lều dốc cao, đào rãnh để nước mưa chảy hết xuống mặt đất và che được hai bên đất trại không bị nước mưa chảy vào.
- Rét không đốt lửa trong lều để làm cho lều bị cháy, hư lều, gây ngạt thở. Hạ mái lều sát đất ngăn gió lạnh lùa vào.

III - CÁCH DỰNG LỀU :

1- Kiểm tra vật dụng : Vật dụng gồm :

- Hai gậy chính và tấm bạt: 1,2 m - 3 - 4 m; 1,4 m - 4 - 5 m; 1,6 m - 4 - 6 m.
- Dây : 1 sợi dây chính 12m, 6 sợi dây con 1,5m
- Cọc : 6 cọc sắt, cây ... dài từ 20 - 30cm
- Tấm trải : vải bố, áo mưa nylon ...
- Tăng lều : làm mái che.
- Búa, rựa, xẻng ...
- Vật dụng trang trí.

2- Cách dựng lều :

Trước hết, tháo bọc dựng lều ra, cửa lều cài lại, đặt lều xoay đúng về chiến hướng đã định. Đánh dấu trước vị trí các cọc cho ngay ngắn. Sau đó đóng hờ các cọc xuống (không đóng sâu) rồi quấn các dây neo vào cọc vài vòng (chừa thắt nút) để lều khỏi bị ngã nghiêng khi ta dựng gậy chính lên.

Dựng hai gậy chính lên. Gậy chính phải vuông góc với mặt đất. Gậy và hai cọc đều phải nằm trên một đường thẳng (CDEF thẳng hàng)

Sau đó đóng 4 cọc con ở 4 góc lều, cuối cùng mới đến những cọc con ở hông lều. Các cọc phải nhăm theo đường chéo của mái lều từ phía đỉnh gậy đầu lều đối diện.

Móc dây lều vào cọc xong phải rút cho ngay ngắn. Nếu lều bị nhăn, phải sửa ngay bằng cách tăng dây cọc lều ở 4 góc. Nếu không có miếng tăng dây lều thì ta phải buộc bằng nút chạy để làm căng hoặc chùng dây dễ dàng để khi tối đến, vải lều sẽ co lại làm rách góc lều hoặc làm cọc lều bị bật tung lên.

Cọc lều phải đóng xiên 45 độ và đóng sát mặt đất để trại sinh khỏi bị vấp.

Với cọc lớn, ngắn gấp phải đất cứng, ta có thể đóng cọc vuông góc với mặt đất.

Ở nơi đất quá mềm, cọc đóng xuống hay bị bật lên, ta có thể đóng thêm cọc phụ để khóa lại.

Theo kinh nghiệm, nếu dựng trại ở một nơi không thể kiếm đâu ra được bóng mát, ta có thể che thêm mái ngoài. Đó là lớp vải màu sáng, căng phía trên mái lều và cao hơn khoảng vài ba tấc để giữa hai lớp mái lều có một lớp không khí ngăn cách khí nóng hầm hập vào trong lều.

3- Dựng lều với một người :

Ở đất trại : Ta cắm lều chứ không được căng bữa lên. Ta xếp lều cẩn thận chứ không được bó đại khái.

Dựng lều không khó nếu có nhiều người thực hiện, nhưng nếu chỉ có một người thành thạo vẫn có thể dựng được như thường, ta lần lượt làm thứ tự như sau :

1- Đóng vạt cửa lều lại, đóng 4 cọc góc sao cho ngay thành hình chữ nhật.

2- Dựng một gậy chính ngay cửa lều lên trước

3-- Đóng một cọc chính nhăm khoảng vuông góc với cửa lều và cách xa cửa lều khoảng cách bằng độ dài của thân gậy. Lều phải thật ngay ngắn, không được xiêu vẹo.

4- Dựng tiếp theo một gậy phía sau, đóng cọc chính còn lại căng dây, phía sau và kéo mép đỉnh lều cho thẳng.

5- Đóng 4 cọc vào 4 góc, căng theo đường mái hiên, căng thật thẳng để mái không nhăn, các dây căng dưới các cọc đều phải nhăm ở định gậy đối diện, dọc theo đường chéo của mái lều.

6- Đóng các cọc còn lại, mở vạt cửa lều, vào lều xếp mép rìa vào trong, trải tấm bạt lên trên.

Chú ý :

- Khi mưa, hay có gió lớn, các dây và mái lều chùng xuống, ta phải căng lại.

- Cẩn thận đối với các trại sinh hay chạy nhảy gần lều sẽ dễ bị vấp các dây căng lều : gây tai nạn, lều rách ...

4- Những điều lưu ý :

- 1- Không nên dựng lều dưới tàn cây, vì :
 - Cọc đóng xuống có thể làm đứt rễ cây.
 - Khi trời hết mưa, những giọt nước to đọng trên cành lá vẫn nhỏ xuống làm ướt mái.
 - Cành cây khô giòn có thể rơi xuống đè lên lều.
- 2- Tránh cắm lều tại khu có cỏ rậm, ở đó dễ gặp rắn rít.
- 3- Không nên đốt lửa sưởi ấm trong lều vì có thể bị ngạt hơi và gây hỏa hoạn.
- 4- Tránh cắm lều gần cây cao và to đứng một mình, phòng sét đánh khi trời mưa lớn.
- 5- Tránh dựng lều trên những ổ kiến mối (nên đem theo DDT rải quanh hông cửa lều).
- 6- Tuyệt đối không được phơi quần áo ở các dây căng máu lều hoặc trên mái lều tránh làm chùng dây.
- 7- Không được để giày dép vào trong lều. Phải để gọn ngoài cửa lều.
- 8 - Không được ăn uống trong lều.
- 9- Đồ đạc phải được xếp gọn ghẽ, vật nào chỗ đó, sạch sẽ và ngăn nắp.

IV – MỘT SỐ KỸ THUẬT VỀ LỀU :

1- Cách xếp lều :

- a- Đóng vạt cửa lều, tháo dây, nhổ cọc và để lều nghiêng về 1 phía.
- b- Xếp hai vạt cửa lều vào giữa, gấp luôn cả các đường rìa vào trong.
- c- Xếp đỉnh và đáy sao cho đúng cỡ túi đựng lều. Đừng bao giờ gấp lều khi còn ướt. Nếu gặp trời mưa khi về nhà phải đem phơi thật khô. Lều ẩm mà cứ gấp lại để lâu quá 24 giờ sẽ lên mốc vải và rất mau mục, ấy là chưa kể đến mùi hôi rất khó chịu khi ta sử dụng lần sau.

d- Nếu lều rách (dù chỉ lỗ nhỏ) hay tuột chỉ phải vá lại cẩn thận ngay. Tránh để rách lớn.

Ở nhà, đừng gấp lều quá chặt. Nên để không khí lưu thông được qua các nếp gấp.

2- Các vật dụng cần thiết để cắm lều :

a- Dây :

Quan trọng và thân thiết với người đi trại như tay chân với cơ thể. Đúng vậy, người đi trại mà không có dây, dù giỏi cách mấy cũng như người bị què cụt.

Các loại dây có thể sử dụng hiệu quả nhất đó là : dây dù, dây thừng dừa, dây thừng nhựa (loại to bằng thân cây dừa), dây vải ... Trong điều kiện dây thiếu thốn, ta có thể dùng dây nilon (thường dùng để gói đồ, bằng cách bện năm bảy sợi lại làm một) dây cột giày, dây tim đèn, dây ruban máy chữ (đã hết mực).

Nói chung, dây bằng chất liệu nào cũng được miễn là đảm bảo độ chắc chắn là có thể sử dụng để cắm lều được.

b - Cọc :

Là một vật quan trọng không kém dây. Nhưng nếu không mua được thì ta cũng không đáng ngại lắm, bởi vì với một tay đi trại hạng cừ thì nhìn những vật xung quanh ta, cái gì cũng có thể tạo ra đồ dùng trại được.

Một cái cọc thường được sử dụng hiện nay (bằng hợp kim nhôm của Mỹ) nếu mua ở ngoài thì rất mắc tiền. Đối với dân đi trại thì có thể tự chế ra hàng loạt những kiểu cọc khác mà giá trị không thua gì những chiếc cọc mua ở ngoài.

Xin giới thiệu với các bạn một số mẫu cọc để chúng ta bắt tay vào cùng làm từ sự tháo vát và điều kiện cho phép của mình.

*** Cọc gỗ :**

Lấy những gậy gỗ phế thải như : cán chổi, cán gậy lau nhà, cán chổi quét mạng nhện ... chặt ra từng khúc khoảng 30 cm.

Nếu kiếm không ra những gậy gỗ, ta cũng có thể sử dụng ván gỗ 1 - 1,5cm bề dày, cưa ra và chuốt thành những cái cọc.

*** Cọc thép :**

Uốn từ một thanh thép đã cắt sẵn (cọc rào kẽm gai)

*** Cọc khoen :**

Những cây sắt hay cây nhôm ở gong vè xe đạp đều có thể làm cọc khoen được cắt ra từng đoạn dài khoảng 35cm, sau đó tạo 1 vòng khoen ở một đầu, đầu còn lại mài nhọn. Sử dụng cọc này thuận lợi ở nơi đất mềm, không cần dùng búa, chỉ dùng tay ấn mạnh xuống.

Ngoài ra còn có một số cọc khác như : cọc ống nước, cọc cây, cọc ốc cổ xe đạp, cọc tre ...

c- Gậy :

Hợp lý nhất cho lều cá nhân là sử dụng gậy tầm vòng từ 1,2 - 1,7m. Nhưng nếu có gậy dài quá mà sợ cựa đi uống, ta vẫn có thể cắm được mái lều đẹp nếu khéo léo.

Ngoài ra, nếu tài chánh cho phép, ta có thể sắm các loại gậy xếp để dễ sử dụng. Đi trại mà đem gậy xếp theo rất tiện và lợi, vừa gọn nhẹ, lại vừa dài ngắn theo ý muốn của lều và của người cắm.

d- Miếng tăng dây lều (ten deur) :

Dùng để tăng lều cho căng mỗi khi lều bị chùng xuống vì bất kỳ lý do gì. Miếng tăng dây lều có thể là một mắt sên xe đạp, chốt cửa sổ, ván ép khoét lỗ.

Muốn chắc chắn hơn, có thể dùng ống kim loại hay dây thép cuộn lại.

Để cho tiện lợi, ta có thể để hẳn dây có miếng tăng dây lều sẵn ở vòng mép lều. Khi dựng lều lên, chỉ cần làm nút ghế đơn (đã hướng dẫn phần đầu) rồi móc vào cọc đã đóng sẵn.

e- Tấm trải :

Hiện nay, các chợ có bán rất nhiều tấm nylon nhiều loại, màu sắc khác nhau, khổ 1,2m để làm khăn trải bàn và may áo mưa. Ta có thể lấy những tấm nylon này để trải nền đất phía trong lều là tốt nhất.

Để cắm lều được dễ dàng và nhanh chóng ta cần phải chuẩn bị một số dụng cụ sau:

- Búa : để đóng và nhổ cọc.
- Rìu : để dẫn cây làm gậy, cọc nếu cần.
- Xẻng (hay cuốc chim) : để đào rãnh xung quanh lều sau khi lều vừa được dựng xong.